

Medya Çevre Afetlerini Nasıl İşliyor: Orman Yangınları Üzerine Bir İnceleme

Emrah Budak* & Enes Baloğlu**

ÖZ

Çevre krizi ve ön plandaki iklim krizi günümüz ve geleceğin temel tartışma konuları arasında yer almaktadır. Bu noktada medyanın, çevre krizi ve iklim krizinin ortasında, sürdürülebilir uygulamaları ve politikaları desteklemek adına kamuoyunda farkındalık yaratmasına ihtiyaç vardır. Çünkü çevre sorunları dünya genelinde artmakta ve medyaya, çevre sorunlarına dikkat çekerek kamusal tartışmayı başlatmada önemli bir rol biçilmektedir. Dolayısıyla çevre konularının haber içeriği yoluyla daha geniş kitlelere ulaşması için büyük bir potansiyel vardır. Bu çalışmada orman yangınları ile ilgili haberlerin medyada nasıl sunulduğunun içerik analizi yöntemi ile ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler değerlendirildiğinde medyanın orman yangınlarını yalnızca yangın meydana geldiğinde gündemine aldığı ve orman yangınlarına "sıcak haber" değeri atfettiği görülmektedir. Haber metinlerinde orman yangınlarını önleme, etkilerinin minimize edilmesi konusunda önemli bir ölçüt olan çözüm önerisi ve risk unsurlarına da oldukça düşük bir oranda değinildiği tespit edilmektedir. Araştırma sonuçları medyanın orman yangınlarına genelde bilim haberciliği özelde çevre haberciliğinin gerektirdiği nitelikli bir gözle bakmadığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Sözcükler: Haber, Çevre Haberciliği, Orman Yangınları, Gazetecilik, İçerik Analizi

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Başvuru: 03.12.2024

Revizyon: 02.01.2025

Kabul: 21.01.2025

* Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, emrahbudak@mersin.edu.tr, 0000-0001-6896-7558

** Doç. Dr., Yozgat Bozok Üniversitesi, enes.baloglu@bozok.edu.tr, 0009-0001-1960-1688

How the Media Cover Environmental Disasters: A Study on Forest Fires

Emrah Budak* & Enes Baloğlu**

ABSTRACT

The environmental crisis and the climate crisis in the foreground are among the main topics of discussion today and in the future. In the midst of the environmental and climate crisis, there is a need for the media to raise public awareness to support sustainable practices and policies. Because environmental problems are increasing worldwide, and the media has an important role to play in initiating public debate by drawing attention to environmental problems. Therefore, there is great potential for environmental issues to reach wider audiences through news content. This study aims to reveal how news about forest fires is presented in the media through content analysis methods. When the data obtained as a result of the research are evaluated, it is seen that the media covers forest fires only when the fire occurs and attributes "hot news" value to forest fires.. It is also determined that solution proposals and risk factors, which are important criteria for preventing forest fires and minimizing their effects, are mentioned at a very low rate in the news texts. The results of the research reveal that the media cannot look at forest fires with a qualified eye required by science journalism in general and environmental journalism in particular.

Keywords: News, Environmental Journalism, Forest Fires, Journalism, Content Analysis

Article Type: Research Article

Received: 03.12.2024

Revised: 02.01.2025

Accepted: 21.01.2025

* Assoc. Prof., Mersin University, emrahbudak@mersin.edu.tr, 0000-0001-6896-7558

** Assoc. Prof., Yozgat Bozok University, enes.baloglu@bozok.edu.tr, 0009-0001-1960-1688

Giriş

Gazeteciler, doğru bilgileri yayarak, kamuoyunun farkındalığını artırarak ve hükümetler ile şirketleri sorumlu tutarak iklim değışikliği ile çevre sorunlarının ele alınmasında çok kritik bir rol oynamaktadır (Pezzullo ve Cox, 2021; Takahashi vd., 2020). Vatandaşlar iklim sorunlarına ilişkin bilgileri geleneksel haber medyasından almaktadır ve bu nedenle medya ile iklim bilgisi arasında güçlü bir bağlantı olduğu ortaya çıkmaktadır (Arlt, Hoppe ve Wolling, 2011; Östman, 2014; Brüggemann, 2017; Newman vd., 2020). Bu anlamda çevre gazeteciliği, bireylerin iklim konularını anlaması ve bu konularla ilgilenmesi açısından merkezi bir öneme sahip görünmektedir (Willig, Blach-Ørstenve Burkal, 2022, s. 521). Dolayısıyla çevre muhabirleri değışim için katalizör görevi görebilir, bilimsel bulgular ile kamu anlayışı arasındaki boşluğu doldurarak çevre bilincini artırabilir ve daha sürdürülebilir bir gelecek için savunuculuk yapabilirler.

Ana akım medyada siyaset, ekonomi, spor ve polis-adliye haberleri ağırlıklı olarak işlenen konular arasında yer almaktadır. Çevre gazeteciliğinin kapsamı ise çevre sorunlarına yönelik artan endişeler nedeniyle genişlemeye devam etmektedir. Bilhassa küresel ısınma, dünyayı tehdit eden ve gelecek üzerinde beliren en önemli çevresel dış etken olarak ön plana çıkmaktadır (Nordhaus, 2019). Dolayısıyla gazetecilerin işlerini nasıl algıladıkları ve hikayelerini nasıl ürettikleri hakkında daha fazla bilgi edinmek, çevre sorunlarının sunum biçimlerini ve kamusal alanda aldıkları önemi anlamak için hayati önem taşımaktadır (Gibson vd., 2016, s. 4). Etkili çevre gazeteciliği, zorluklar ve adaletsizlikler hakkında farkındalık yaratabilir, sorumlu politika yapımını teşvik edebilir ve insanları sürdürülebilir uygulamalara katılmaları için güçlendirebilir.

İklim değışikliği, sera gazı, yenilenebilir enerji, kirlilik, kasırgalar, seller, toprak kaymaları, maden faciaları, kuraklık ve orman yangınları gibi olayların sık görülmesi çevre sorunlarını hayati tehdit olarak gündeme getirmektedir. Dolayısıyla gazetecilerin çevresel zararları nasıl seçtikleri ve sorunsallaştırdıkları, çevresel meseleleri kamuoyuna nasıl sunduğunun ortaya çıkarılması önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada, Sabah ve Sözcü gazetelerinin internet sitelerinde yer alan orman yangınları ile ilgili haberlerin nasıl işlendiğinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Sabah ve Sözcü gazeteleri özelinde medyanın çevre sorunlarına orman yangınları bağlamında nasıl yaklaştığı ve orman yangını haberlerini nasıl şekillendirdiği araştırılmaktadır.

Çevre Haberciliği

Çevre gazeteciliği 1960'lı yıllarda başladı fakat habercilik için nispeten yeni bir uzmanlık alanı olarak ön plana çıkmaktadır (Friedman, 1999, 2004; Wyss, 2008; Hansen, 2020). Ancak kendilerini sadece muhabir olarak gören gazeteciler, 20. yüzyılın ilk yıllarında ve ortalarında bugünün çevre gazeteciliğine çok benzeyen haberler ile dikkat çekmektedir. Örneğin William Howard Taft'ın başkanlık dönemini rahatsız eden Alaska Arazi Dolandırıcılığı tartışması, iş yeri kazaları ve Pittsburgh, federal arazi kullanımı ve suistimali öne çıkan haber konuları arasında gösterilmektedir (Neuzil, 2020).

Çevre haberciliği, yaşam barındıran tüm alanları ve bireylerin bu alanlarla kurduğu ilişkiler sonucunda ortaya çıkan çevresel gelişmeleri medya aracılığıyla ele alarak topluma aktarmayı, sorunlara yönelik çözüm önerileri sunmayı amaçlayan bir pratiktir (Budak, 2023a, s. 27). Bir diğer tanıma göre çevre haberciliği, iklim değişikliğinin, özellikleri, nedenleri ve etkilerinin yanı sıra hafifletme yolları hakkında bilgi toplar, değerlendirir, seçer ve sunar. Üretilen içerikler medya araçları aracılığıyla genel ve uzman kitlelere ulaştırılır (Schäfer ve Painter, 2021). Çevre haberciliği, 'yeşil gazetecilik', 'çevresel' ya da 'ekolojik gazetecilik' (Fernandez Reyes, 2003, s. 143) iklim gazeteciliği (Schäfer ve Painter, 2021) gibi farklı adlandırmalar ile de anılmaktadır. Bu çalışmada kapsayıcı olması açısından çevre haberciliği adlandırması tercih edilmektedir.

Çevre haberciliği, veri ağırlıklı ve görselleştirmeye elverişli olmasının yanı sıra karmaşık bilimsel fikirler ve bilgi kaynakları örüntüsünü ayıklamak zorundadır (Schrader, 2020, s. 215; Robbins, 2023). Çevre haberciliği yalnızca bilgi aktarmakla sınırlı değildir; aynı zamanda toplumda bir tutum oluşturmayı ve çevre bilincinin geliştirilmesine katkı sağlamayı da hedefler (Ekinci, 2015, s. 74-75). Çevre haberciliği, bir uzmanlık alanı olarak bilim haberciliği yönüyle araştırmacı gazeteciliği, toplumsal sorumluluk boyutuyla ise eğitim gazeteciliğini temsil eder. Aynı zamanda profesyonellik ve hesap verebilirlik ilkelerini de bünyesinde barındırır (Bachetta, 2002).

Editoryal önceliğe ek olarak jeopolitik, sosyal ve bilimsel bağlamları içinde çevre konularını haberleştirmek, uzman bilgisi ve gazetecilerin çevre hikâyelerini etkili bir şekilde çerçeveleme becerisi gerektirmektedir (Jamil, 2023). Ancak medya sektöründeki değişimler ve bütçe kısıtlamaları gazetecilerin kapsamlı araştırma yapma becerilerini engellerken bu durum çevre haberlerinin kalitesi ve derinliği üzerindeki etkilerine olumsuz yansımaktadır (Koirala ve Sharma, 2024). İklim krizi, geleceğin en önemli sorunları arasında gösterilmesine

rağmen medya kuruluşlarının birçoğunda uzmanlaşmış ‘çevre muhabiri’ ekibi bulunmamaktadır (Schäfer ve Painter 2021). Benzer şekilde Türkiye’de de birçok medya kuruluşunda uzmanlık alanı olarak çevre muhabiri sayısı yok denecek kadar azdır (Budak, 2023a).

Kamboh ve Ittefaq’a (2023, s. 413) göre günümüz insanı, kereste mafyası, büyükbaş hayvan yetiştiricileri, nakliyeciler, sanayiciler, toplumun yanlış uygulamaları ve çevreye zarar veren politika yapıcılar da dâhil olmak üzere içeriden birçok aktör tarafından iklim adaletsizliğinin kurbanı olmaktadır. Diğer taraftan çevre gazeteciliğinin, siyasileşmesi ve partizanlığı etrafında tartışmalar sürekli olarak gelişmektedir (Fahy, 2018; Chinn, Hart ve Soroka, 2020). İklim değişikliğine ilişkin bilim haberlerinin siyasallaşması, çoğunlukla içerik analizi yardımıyla ve gazeteciler tarafından öne çıkarılan aktörlere odaklanılarak incelenmiştir (Chinn, Hart ve Soroka, 2020; Feldman, Hart ve Milosevic, 2017).

Çevre ile ilgili haber içerikleri bilimsel söylemden uzak bir şekilde kaleme alınmaktadır (Boykoff ve Boykoff 2004). Bu nedenle, ABD’nin önde gelen gazetelerindeki iklim değişikliği makaleleri üzerine yapılan boylamsal bir çalışmada, Chinn, Hart ve Soroka, 1985’ten 2017’ye kadar olan dönemde, bilim aktörlerinin aksine makalelerde siyasi aktörlerden giderek daha sık bahsedildiği tespit edilmiştir (Chinn, Hart ve Soroka, 2020). Bir diğer araştırmada ise iklim değişikliğinin 1997-2009 yılları arasında incelenen 27 ÷lkede dikkat çeken bir haber konusu olarak ön plana çıktığı dikkat çekmiştir (Schmidt vd., 2013). Endonezya’da ise basın, çevresel konuları insanların hayatlarını etkileyen önemli konular olarak görmemekte ve bu durum da çevre konusuna daha az öncelik verilmesine neden olmaktadır (Abrar, 2020). Diğer yandan çevresel zararın artan sonuçları Meksika’da çevre haberciliğine zemin hazırlamıştır (Cid, 2020, s. 4). Willig, Blach-Ørsten ve Burkal (2024) tarafından yürütölen çalışmada Danimarka halkının iklim gazeteciliğini genel gazetecilikten daha düşük kalitede bulduğu ve iklim haberlerine genel haberlerden daha az güvendiği ortaya çıkmıştır. 1 Haziran 2023 ile 1 Aralık 2023 tarihleri arasında yayımlanan Diário de Pernambuco gazetesindeki çevre haberlerini inceleyen araştırmacılar çoğunluğu yağmur, iklim değişikliği ve doğal afetler gibi konulara odaklanan, çevre sorunlarıyla ilgili 117 haber tespit etmiştir. Ayrıca haberlerin ağırlıklı olarak Pernambuco eyaletinin yerel bölgesine yönelik olduğu saptanmıştır. Haberlerde en yaygın söylemlerin toplum için önemli olduğu düşünölen kamu/STK organları ve siyasetçilerden geldiği de gözlemlenmiştir (da Silva Freitas ve de Oliveira, 2024, s. 313-314).

İklim değişikliği ile ilgili sınırlı medya kapsamı, siyaset, ulusal güvenlik, sağlık ve geçim kaynakları ve ekonomiye kıyasla toplam medya haberciliğinin yalnızca küçük bir bölümünü oluşturmaktadır (Jones, 2012; Shanahan, 2011). Örneğin Güney Asya haber medyası çevresel sorunlar hakkında haber yapmakta ancak haber medyasının ana odak noktası siyaset, ekonomi, bölgesel ve uluslararası güvenlik konuları olmaya devam etmektedir. Güney Asya'nın en büyük ikinci ülkesi olan Pakistan örneğinde, çevre haberleri ülke genelinde editoryal öncelikler ve haber merkezlerinin hiyerarşileri arasında üst sıralarda yer almamaktadır (Jamil, 2023). Benzer şekilde, Afrika'da iklim değişikliğine odaklanan bir çalışma, iklim değişikliğiyle ilgili konularda bilimsel anlayış, kaynak ve editoryal ilgisizlik eksikliği olduğunu öne sürmekte ve gazetecilerin iklim değişikliğinin karmaşıklığıyla başa çıkmak için yeterli donanuma sahip olmadığını savunmaktadır (Finlay, 2012).

Olayların haberleştirilmesi tek başına çevre gazeteciliğinin özünü karşılamamaktadır. Ancak iyi anlatılmış bir hikâye aracılığıyla karmaşık kavramları aktarırken izleyicinin ilgisini çekmek bir etki yaratabilir (Betts ve Gibson, 2012). Benzer bir şekilde, Abrar (2020) çevre gazetecilerinin yalnızca bilgi veren değil aynı zamanda kampanya yürüten ve savunan kişiler olarak da rol oynamaları gerektiğini öne sürmektedir.

Yöntem

Çalışmanın yöntemi içerik analizidir. İçerik analizi, metindeki belirli unsurları tanımlayarak bunlardan sistematik ve objektif sonuçlar elde etmeye yönelik bir araştırma yöntemidir (Stone vd., 1966, s. 213). Bir diğer tanıma göre içerik analizi, verilerden anlamlı ve tekrarlanabilir sonuçlar elde etmek amacıyla kullanılan bir yöntemdir (Krippendorff, 1980, s. 25). Çalışma kapsamında 'orman yangını' kelimesi anahtar kavram olarak belirlenip sabah.com.tr ve sozcu.com.tr olmak üzere 2 ulusal dijital yayın platformunda tarama yapılmıştır. 'Orman yangını' anahtar kelimesi ile konuyla bağlantı tüm haberlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Örnekleme

Araştırmada Türkiye'de haber arşivlerine ulaşılabilen en çok tıklanan iki haber sitesi ele alınmıştır. 2024 yılı verilerine göre en çok ziyaret edilen beş haber sayfası milliyet.com.tr, hurriyet.com.tr, haberturk.com.tr, sabah.com.tr ve sozcu.com.tr şeklinde iken Hürriyet, Milliyet ve Habertürk gazetesinin web sayfalarında araştırmanın örnekleme olan tarih aralığına dair arşiv haberlerine

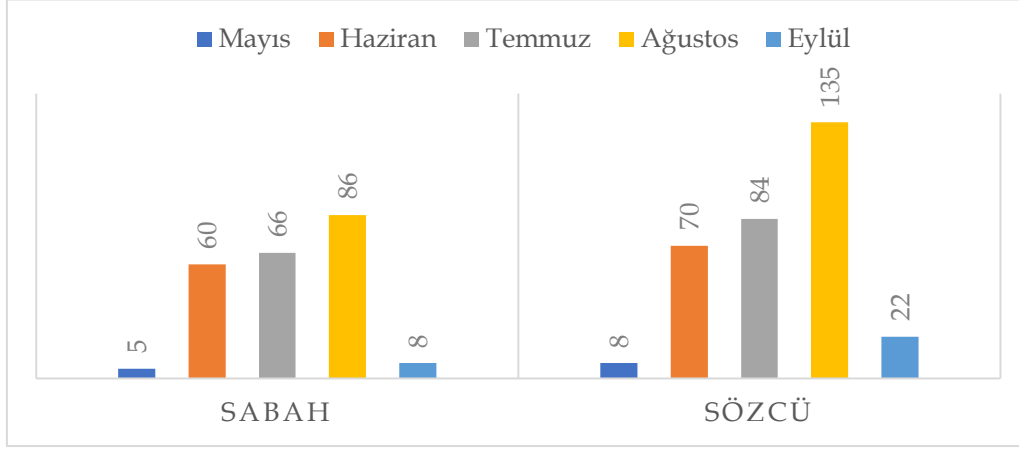
ulaşılamamıştır. Bu sebeple araştırmaya Sabah ve Sözcü gazetesinin web sayfalarındaki orman yangınları ile ilgili haberler dahil edilmiştir. Haberler, ilgili web sayfalarının arama ekranına “orman yangın” yazılarak aratılmış, 2024 yılı Mayıs-Eylül ayı arasındaki beş aylık zaman dilimindeki toplam haberler analize tabi tutulmuştur. Belirtilen tarih aralığı içerisinde Sözcü’de 412, Sabah’ta 280 habere erişilmiş; ancak bazı haberlerin tekrar ya da yangınlar ile ilgisiz olduğu veya yurt dışındaki yangınları konu edindiği tespit edilmiştir. Tekrar ya da yurt dışındaki yangınları konu edinen haberler örneklem kapsamında çıkarılmış, Sözcü’den 319, Sabah’tan 225 haber incelenmiştir. İnceleme yapılırken evre haberciliğinde yaşanan içerik sorunları (Budak, 2023a) göz önünde bulundurularak bir kodlama cetveli oluşturulmuştur. Bu noktada haber metinlerinde risk ve çözüm unsuru, olay-olgu faktörü, haberde bilim insanların yer alma sıklığı, haberin kaynakları ve zarar odakları ele alınmıştır.

Araştırmanın Bulguları

Olay-Olgu Değerlendirmesi

evre sorunlarını anlık olarak olay odaklı aktarmak evre medyasının sorunlara bakış açısını göstermektedir. evre alanında gazetecilik yapan Pelin Cengiz, olay odaklı bakışın toplumun evre sorunlarını unutma eğilimini beslediğini ifade etmektedir. Medyanın bu bakış açısıyla müsilaj, su taşkınları ya da orman yangını gibi evre sorunları bir süre sonra unutulmakta ve kısır siyasi gündeme geri dönülmektedir (MLSA, 2021). Bu durum evre sorunlarının politik bir düzleme yaklaştığında haber değerı gördüğüne işaret etmektedir (Budak, 2023, s. 132). Newslabturkey’in yaptığı bir araştırmaya göre iklim krizi yalnızca aşırı hava olayları yaşandığı zaman gündeme gelmektedir. Gazegen24 Editörü Zeynep Yüncüler felaketler sona erdikten sonra sorunun medya tarafından çabucak gündem dışına itildiğini, bu tür felaketslere sıcak haber anlayışı ile yaklaşıldığını ifade etmektedir (Uzunoğlu ve Karaca, 2021, s. 19). Bu açıdan bakıldığında orman yangınlarına yalnızca yangın meydana geldiği zaman haber değerı atfedilmesi sorunun çözümünü, soruna dönük önlem alınmasını geri plana itmektedir. Çevresel gelişmelere olgu çerçevesinde bakmak sorunun çözümünü kolaylaştırmakta, olay odaklı bakış ise dönemsel bir ilginin zamanla değerini yitirmesine neden olmakta, sorunların uzun vadeli çözümünü zorlaştırmaktadır. Sözcü ve Sabah gazetesinin orman yangınlarına yaklaşımı “olay odaklı bir bakış açısını” göstermektedir. Hem haber üretimi sayılarının aylara göre dağılımını hem de içerikte odaklanılan konulara bakıldığında olay odaklı bakış öne çıkmaktadır.

Şekil 1. Orman Yangınları Haberlerinin Aylara Göre Dağılımı

Ağustos ayı başta olmak üzere orman yangınlarının daha sık yaşandığı aylarda (Haziran-Temmuz) üretilen haber sayısının Mayıs ve Eylül aylarına kıyasla çok yüksek olduğu görülmektedir. Esasında bu durum medya kuruluşlarının orman yangınlarına yalnızca meydana gelindiğinde önem atfettiğine, bir olgu ya da kronik bir sorun gözüyle bakmadığına işaret etmektedir. Bunun yanı sıra haberler içerik olarak incelendiğinde konunun da anlık yaşanan orman yangınları olduğu saptanmaktadır. Bu noktada Sözcü gazetesi 301 haberde Sabah gazetesi ise 220 haberde olay odaklı bir bakış açısı sergilemektedir. Haberlerde anlık yaşanan orman yangınları konu edinilirken yangına müdahale, tahliye çalışmaları, zarar gören alan ve yerleşim yerleri, gözaltı ve tutuklamalar, yangının kontrol altına alınıp alınmadığı gibi bilgilere yer verilmektedir. Bu noktada yangının söndürülmesi sonrasında orman yangını olgusu haber değeri görememektedir. Sözü edilen medya kuruluşlarının orman yangınlarına iklim krizi ya da insan kaynaklı etkiler açısından bilimsel bir çerçevede bakmadığı tespit edilmekte, gündelik gelişen sıradan bir olay değeri atfettiği saptanmaktadır. Bu noktada bu sonucun önceki yapılan araştırmaların ortaya koyduğu veriler ile benzeştiği görülmektedir. Yapılan araştırmalarda (Uzunoğlu ve Karaca, 2021, s. 5; Pointer ve Matsiko, 2022, s. 6; Okpara, 2020, s. 369; Şahin ve Üzelgün, 2017, s. 8) çevre sorunları meydana geldiği zaman haber üretiminin zirveye ulaştığı, sorunun etkisini azaltması ile gündemden düştüğü gözlenmektedir.

Orman yangını olgusunu temel alan haberler de mevcuttur. Bu bağlamda Sabah gazetesindeki 5 haberde yangınların büyük oranda insan kaynaklı çıktığına (5 günde 306 orman yangını söndürüldü, 22 Ağustos 2024), kurum ve kuruluşların orman yangınlarına karşı vatandaşların dikkatli ve tedbirli olması gerektiğine ("Kastamonu'da köy camilerinden orman yangını anonsu" 17 Ağustos

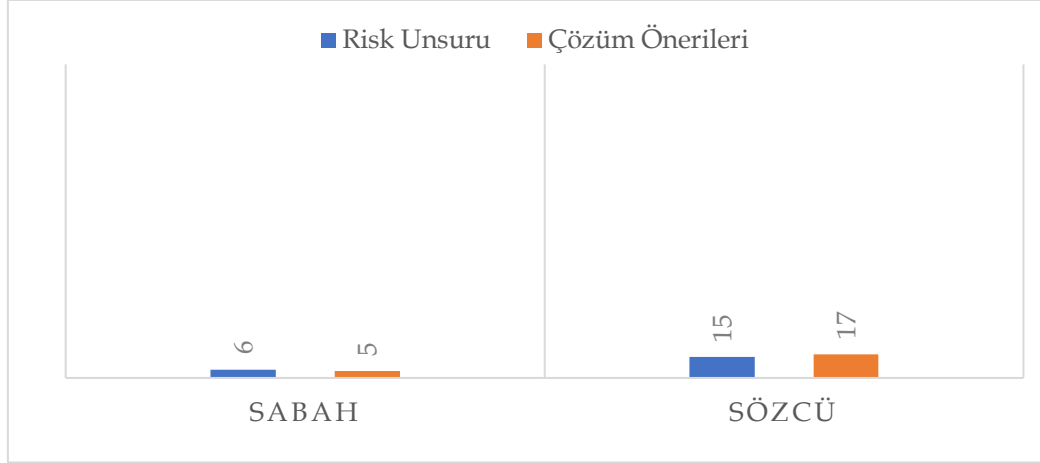
2024; "PÖH ve JÖH Kocaeli'de orman yangınlarına karşı nöbette" 9 Temmuz 2024; "Orman yangınlarına karşı önlemler sıkılaştırıldı: PÖH ve JÖH devriyede" 4 Haziran 2024) dikkat çekilmiştir. Sözcü gazetesinde ise orman yangınlarında yaşanan artış ve yangınları söndürme konusundaki zorluklar bazı haberlerde iklim krizine dayandırılarak ifade edilmiştir. Haberlerde iklim krizinin getirdiği sıcaklık artışlarının orman yangını olasılığını arttırdığı, kuru havanın söndürmeyi de zorlaştırdığı dile getirilmektedir ("İşte iklim krizi: Türkiye, Yunanistan kavruluyor, İngiltere donuyor, İspanya sular altında" 12 Haziran 2024; "Bilim insanları, küresel ısınma nedeniyle orman yangını riskinin arttığını söylüyor" 9 Temmuz 2024). Ayrıca orman yangınları çıkmaması adına dile getirilen önlem ve çağrılar da dikkat çekmektedir. Öz-Orman İş Sendikası, ("Öz Orman-İş'ten orman yangınlarına karşı üç 30 kuralı uyarısı" 18 Ağustos 2024), Tarım ve Orman İl Müdürlüğü ("Tarım ve Orman İl Müdürlüğü'nden çiftçilere anız yakmayın uyarısı" 6 Temmuz 2024) ve Afet Koordinasyon Merkezi'nin (AKOM) "İstanbul için AKOM'dan uyarı: Orman yangınına dikkat" 26 Haziran 2024) orman yangınlarına karşı yaptığı uyarılara yer verilmiştir. Dahası, insan etkisini ve hava sıcaklıklarını vurgulayan, bilim insanların görüşlerini yansıtan haberler de göze çarpmıştır ("Ormanda asıl tehlike kapıda" 2 Temmuz 2024; "Pes dedirten manzara! Yangın riskine rağmen mangal duyarsızlığı" 24 Haziran 2024; "Haziran'da orman yangınları rekor kırdı! Haziran ayında Türkiye'yi etkisi altına alan rekor sıcaklıklar orman yangınlarına da yansdı" 22 Haziran 2024). Bu açıdan bakıldığında Sözcü gazetesinin çok nadir de olsa olgusal bir bakış sergilediğini, insan etkisine odaklandığını dile getirmek yanlış olmayacaktır.

Risk Unsuru ve Çözüm Önerilerine Yer Verme Sıklığı

Çevre sorunları haberleştirilirken risk unsuru ve çözüm önerilerine yer verilmesi olası problemlerin önlenmesini sağlarken sorunların kalıcı bir biçimde çözümünü de desteklemektedir. Risk kullanımı, bireylerin kendi deneyimleri ile doğrudan ilgili olabilecek risklerin aktarımında, çevresel sorunların iletişimde oldukça önemli görülmektedir (Happer ve Philo, 2015, s. 144-146). Painter (2013, s. vii-3, 41-45), ayrıca risk unsurunun haber içeriklerinde yer almasının, halkı birebir bilinçlendirerek bilimsel belirsizliklerin ortadan kalkmasını sağladığını, yararlı bir perspektif sunduğunu, karar verme süreçlerinde netlik kazandırdığını ifade etmektedir. Haberde çözüm önerilerinin yer alması bireysel, toplumsal veya kamusal anlamda herkesin üzerine düşen sorumluluğu yerine getirme konusunda bilinçlendirici olmaktadır. Öyle ki çözüm önerileri çevresel sorunların giderilmesinde önemli bir dönüşüm sağlayabilmektedir (Rodriguez

vd, 2021, s. 3-4). Sabah ve Sözcü gazetesinin orman yangınlarına ilişkin risk unsuruna yer verme oranı oldukça düşük bir seviyededir.

Şekil 2. Risk Unsuru ve Çözüm Önerilerine Yer Verilme Sıklığı

Sabah gazetesinde 225 haber içerisinde yalnızca 5 (%2,2) haberde risk unsuruna rastlanmıştır. Sözcü gazetesinde ise 319 haberden sadece 15'i (%4,7) risk unsuru barındırmaktadır. Oranlara bakıldığında risk unsuru taşıyan içeriklerin toplam haber sayısı içerisinde %5'e dahi ulaşamadığı görülmektedir. Esasında medya kuruluşlarının olası çevresel felaketler konusunda bireyleri bilgilendiren ve uyaran önleyici bir gazetecilik anlayışı gütmeye başladığı görülmüştür. Bu bulgular Painter'in (2013, s. vii-3) medyanın iklim krizi gibi kronik çevresel sorunlarda risk unsuruna değinmeden belirsizliği ve kafa karışıklığını destekleyen içerikler ürettiği savını desteklemektedir. Ayrıca araştırma sonuçları Cengiz'in yaptığı çalışmanın (2023) -risk unsurunun yetersiz kaldığı yönündeki bulgularıyla da örtüşmektedir.

Risk unsuruna yer verilen haberler incelendiğinde Sabah gazetesi vatandaşların orman yangınlarına karşı duyarlı olması gerektiği ("*5 günde 306 orman yangını söndürüldü*" 22 Ağustos 2024; "*PÖH ve JÖH Kocaeli'de orman yangınlarına karşı nöbette*" (9 Temmuz 2024; "*Orman yangınlarına karşı önlemler sıkılaştırıldı: PÖH ve JÖH devriyede*" 4 Haziran 2024), hava sıcaklıklarının artması ile daha dikkatli davranılması ("*Ormanda yangın devriyesi*" 15 Temmuz 2024) vurgulanmaktadır. Sözcü gazetesi ise vatandaşlara dönük uyarı ve çağrılarını aktarmakta ("*Erdoğan'dan orman yangını açıklaması: Yerel yönetimler hesap vermeli*" 25 Ağustos 2024; "*Bolu Gerede'de bir yangın daha*" 22 Ağustos 2024), ormanlara giriş yasakları ("*Ankara'da ormanlara giriş yasaklandı*" 12 Haziran 2024; "*27 ilde ormanlara giriş yasaklandı*" 11 Haziran 2024; "*Kazdağları Milli Parkı'na girişler 31*

Ekim'e kadar yasak" 21 Ağustos 2024) konusunda bilgilendirme yapmaktadır. Bunun yanı sıra bilim insanı ve uzmanların orman yangınlarına karşı yaptığı yorumlar ve dikkat çektiği riskler ("*Öz Orman-İş'ten orman yangınlarına karşı üç 30 kuralı uyarısı*" 18 Ağustos 2024; "*Haziran'da orman yangınları rekor kırdı!*" 22 Haziran 2024; "*Adana'da 2 günde 10 orman yangını çıktı: İnsan eli uyarısı*" 11 Haziran 2024) de haberlere konu edilmiştir. Sözcü gazetesinin risk unsurlarına yer verme sıklığı, orman yangınlarını bilim insanı görüşlerinden vatandaşlara yapılan uyarılara kadar daha geniş bir perspektifte ele aldığı saptanmaktadır. Orman yangınlarında insan etkisi düşünöldüğünde iki medya kuruluşunun da bireylere dönük uyarılar konusundaki -nadir de olsa- haber üretimi değerli görölmektedir.

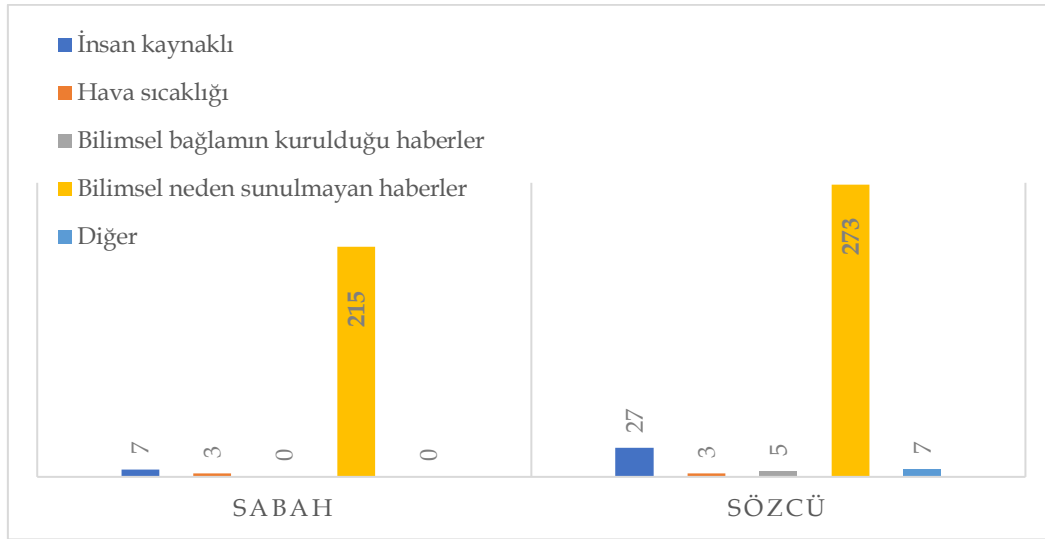
Çözüm önerilerine ilişkin verilere bakıldığında risk unsuruna benzer bir durumun varlığı göze çarpmaktadır. Sabah gazetesinde risk unsurunda olduğu gibi 5 (%2,2) haberde çözüm önerilerine yer verilmiştir. Sözcü gazetesinde ise 17 (%5,3) haber orman yangınlarının önlenmesi için çözüm önerilerine odaklanmıştır. Bu noktada bireylerin ya yetkililerin bilinçlenmesi, kalıcı önlemlerin alınması, var olan sorunların da ortadan kaldırılması konusunda medyanın bir sorumluluk üstlenmediği saptanmaktadır. Bu noktada Türkiye ve küresel alanda yapılan çalışmalarda da (Tok, 2023; Uzunöğlu ve Karaca, 2021, s. 5; Hart ve Feldman, 2014, s. 340) çevre sorunları ele alınırken çözüm önerilerine yeterince yer verilmediği tespit edilmektedir. Çözüm unsuru içeren haberlerde Sabah gazetesi, topyekün bir mücadele vurgusuna ("*5 günde 306 orman yangını söndüröldü*" 22 Ağustos 2024), vatandaşların orman yangınlarının meydana gelmemesi veya söndürölmesi için destek vermesi ("*Karabük'ün Ovacık ilçesinde başlayan orman yangını 54 saat sonra kontrol altına alındı*" 19 Ağustos 2024; "*Son dakika: Muğla'daki iki orman yangını rüzgârın etkisiyle büyüyor! Tahliye çağrısı geldi*" 18 Ağustos 2024; "*Kastamonu'da köy camilerinden 'orman yangını' anonsu*" 17 Ağustos 2024) gerektiğine yer vermektedir. Sözcü gazetesinde çözüm önerilerinin daha detaylı bir biçimde işlendiği tespit edilmektedir. Haberlerde yanıcı madde kullanımının azaltılması, erken uyarı sistemleri, söndürme ekiplerinin güçlendirilmesi ("*Yangınlar Ege'den 'Yalova kadar alan' eksiltti*" 20 Ağustos 2024), okullarda yeşil vatan derslerinin verilmeye başlanması ("*Öz Orman-İş'ten orman yangınlarına karşı üç 30 kuralı uyarısı*" 18 Ağustos 2024), anız yakılmaması ("*Adana'da 2 günde 10 orman yangını çıktı: İnsan eli uyarısı*" 11 Haziran 2024; "*Tarım ve Orman İl Müdürlüğü'nden çiftçilere anız yakmayın uyarısı*" 6 Temmuz 2024), piknik ateşi ve sigara izmariti konusunda dikkat edilmesi ("*Bakandan orman yangınlarına ilişkin açıklama*" 17 Ağustos 2024; "*İklim değişikliği*

orman yangınlarına davetiye çıkarıyor" 9 Temmuz 2024; *"Bingöl'de çıkan orman yangını, söndürüldü"* 9 Ağustos 2024; *"Yangınların iklimle ilgisi yok, insan kaynaklı"* 22 Haziran 2024), sıcaklık artışları (*"Haziranda orman yangınları rekor kırdı!"* 22 Haziran 2024) gibi konularda çözüm önerileri ortaya konmuştur.

Haberlerdeki Bilimsel Bağlam Oranı

Orman yangınları sürecinde medyanın yangınların ardındaki bilimsel gerekçeleri, neden sonuç ilişkisini ortaya koyması gerekmektedir. Zira medyanın bilimsel bir uzmanlık yaklaşımıyla çevresel konuları ele alması sorunların daha net anlaşılması için önem taşımaktadır (Şahin, 2020, s. 1016). Bilimsel bağlamın kurulamaması toplumun da yangınların önlenmesi konusundaki bilinç düzeyinin stabil kalmasına neden olmakta, sürekli tekrar eden bir olguya dönük kalıcı bir çözüm sağlanamamaktadır. Ayrıca orman yangınlarındaki sebepler ile sorumlu olan kişi ve kurumların açığa çıkarılması hesap verilebilir bir toplum inşasında önem taşımaktadır. Haber içeriklerinde orman yangınlarının nedenleri konusunda bilimsel bağlamın ya da insan etkisinin ne denli kurulduğuna dönük verilere bakıldığında bilimsel neden sunan, bağlam ilişkisi kuran haberlerin sayısı oldukça azdır.

Şekil 3. Haberlerdeki Bilimsel Bağlam Oranı

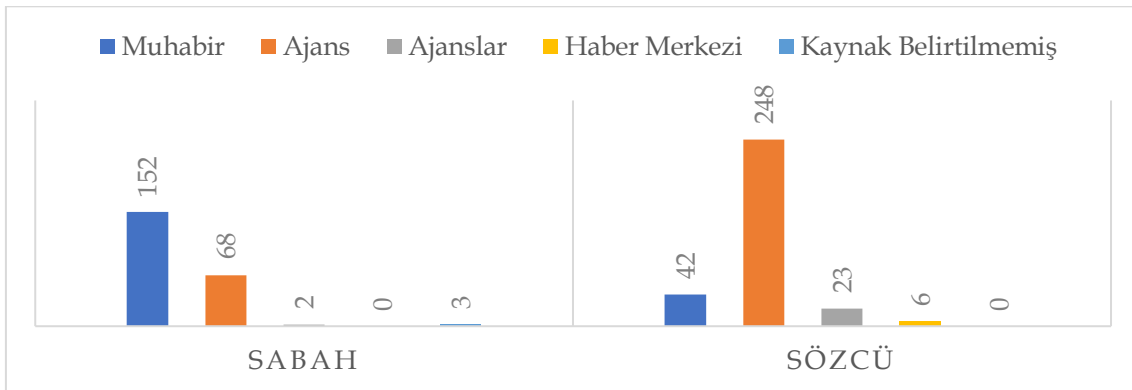
Sabah gazetesi bilimsel neden sunma konusunda hiçbir habere yer vermemiştir. Orman yangınlarının insan kaynaklı olması konusunda 7 (%3,1) haber, hava sıcaklığı sebebiyle 3 (%1,3), bilimsel neden sunmayan kategorisinde 213 (%94,6) haber üretmiştir. İnsan kaynaklı veya hava sıcaklıklarının artışına dönük nadir bir haber üretimi olsa da iklim krizi gibi bilimsel bir olguya rastlanamamıştır. Sözcü gazetesi ise yangınlarda insan kaynaklı etkiyi 27 (%8,4),

hava sıcaklığı etkisini 3 (%0,94) haberde işlerken 5 (%1,5) haberde bilimsel bağlam kurmuştur. 273 (%85,5) haberde ise bilimsel herhangi bir neden sunmadığı görülürken 7 (%2,1) haberde de diğer sebeplere yer vermiştir. Görüldüğü üzere orman yangınlarındaki bilimsel izlerin son derece sınırlı olduğu ortaya çıkmaktadır. Oysa Yeşil Gazete Muhabiri Cansu Acar'a göre (Demir, 2024) çevre haberciliğini bilim gazeteciliğinin bir alt dalı olarak görmek, haberin kaynağını güncel bilgiye dayandırmak, bilimsel çalışmalara atıfta bulunmak öncelik haline getirilmelidir. Ancak her iki gazetenin de bu konudaki duyarsızlıklarının ciddi bir noktaya eriştiği gözlenmiştir. Sözcü gazetesi bilimsel nedenlere dayandırdığı haberlerinde iklim krizinin yarattığı sıcaklık artışına vurgu yapmış ("Yangınlar Ege'den 'Yalova kadar alan' eksiltti" 20 Ağustos 2024; "İşte iklim krizi: Türkiye, Yunanistan kavruluyor, İngiltere donuyor, İspanya sular altında" 12 Haziran 2024), ormanda yangın oluşma ihtimalini artıran nedenler (sıcaklık, nem, rüzgar) bilimsel bir zeminde aktarılmıştır ("Öz Orman-İş'ten orman yangınlarına karşı üç 30 kuralı uyarısı" 18 Ağustos 2024; "Haziranda orman yangınları rekor kırdı!" 22 Haziran 2024).

Haber Kaynakları ve Bilim İnsanı Görüşü

Orman yangınlarında haber kaynaklarının kim olduğu önemli bir durumdur. Çünkü haberi aktaran muhabirler ya da ajanstan alınan haberler konuya verilen önemi gösterebilmektedir. Muhabirin kaynaklık ettiği haberlerde daha detaylı olma, bilim insanlarının görüşüne yer verilme olasılığı daha da artmaktadır. Ajanslardan alınan haberler sıklıkla ajanstan geldiği gibi yayımlanmakta, bilimsel kaynak kullanımı çok da anlamlı görülmemektedir (Şahin, 2020, s. 1022).

Şekil 4. Haber Kaynaklarının Dağılımı

Sabah gazetesinin konuya ilişkin yer verdiği haberlerin 152 tanesinde kaynak olarak muhabir isimleri yazmaktadır. Muhabirler dışında 70 haberde (%31,1) ajanslardan yararlanmıştır. Bunların küçük bir kısmı (n=2) birkaç ajansın

geçtiği gelişmeler derlenerek ajanslar kategorisine dahil olmuştur. 3 haberde (%1,3) de herhangi bir kaynak bilgisine yer verilmemiştir. Sözcü gazetesinde ise 248'i tek bir ajanstan yararlanmak suretiyle 271 haberle (%85,5) ajansların ağırlığı dikkat çekmiştir. 42 haberde (%13,1) muhabirler ve 6 haberde (%1,8) de kendi haber merkezi kaynak olarak gösterilmiştir. En temelde orman yangınları konusunda ajanslara bağlılık özğün haber üretimi konusundaki eksiklikleri gün yüzüne çıkarmaktadır. Muhabirlerin ürettiği haberler göz önünde bulundurulduğunda enformasyonun orman yangınının yaşandığı bölgenin muhabirinden aktarıldığı görülmektedir. Bu noktada bu muhabirler bölgedeki hemen her gelişmeyi haber olarak geçen muhabirler olduğu saptanmaktadır. Bu durum bizi yangını aktaran muhabirlerin çevre konusunda herhangi bir uzmanlığı olmadığı sonucuna götürmektedir.

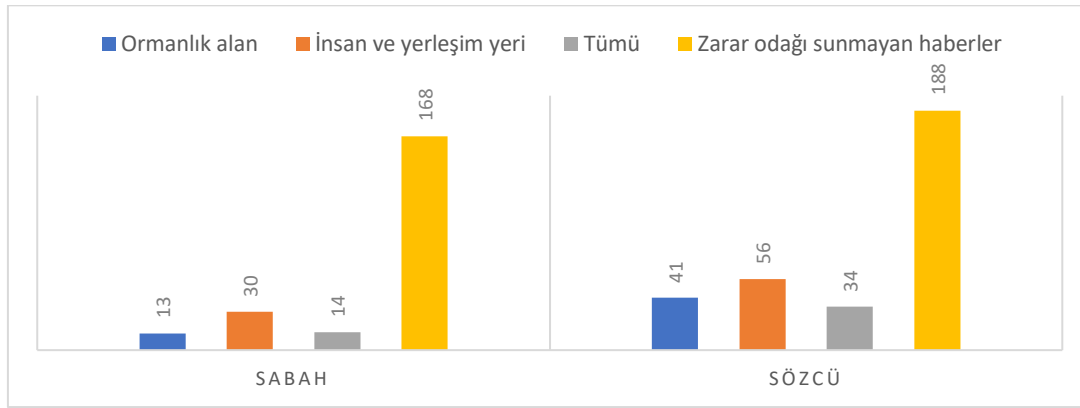
Gazetelerin haberlerde bilim insanına yer verme oranı orman yangınlarına dönük bilimsel bakış için önemli bir göstergedir. Bu anlamda orman yangınlarına dair bilimsel bakış açısı konusunda gazetelerin yetersiz kaldığı bulgusu dikkat çekmektedir. Sözcü gazetesinde yalnızca 10 (%3,13) haberde bilim insanlarının görüşlerine yer verilmiştir. Sabah gazetesi ise bilim insanı görüşüne hiç değinmemiştir. Haberlerde ağırlıklı olarak bilimsel bilginin kaynağı olarak Orman Genel Müdürlüğü, valilikler, bakanlık gibi kamu kurumlarının yangınlara ilişkin son bilgileri aktardığı tespit edilmektedir. Esasında gazetelerin orman yangınlarını bir son dakika gelişmesi olarak gördüğü, yangın söndürüldükten sonra kamuoyunu meşgul edecek bir noktaya gelmedikçe rafa kaldırdığı bir haber değeri atfettiği süreç söz konusudur. Sözcü gazetesi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (İKÇÜ) Orman Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Derya Eşen, Çukurova Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mesut Başbüyük, Boğaziçi Üniversitesi İklim Değişikliği ve Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Murat Türkeş, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Çevre, Biyoçeşitlilik ve İklim Değişikliği Çalışma Grubu Üyesi Prof. Dr. Doğan Yaşar, California Üniversitesi Karmaşık Sistemler Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi ve İklim Bilimci Prof. Dr. John Abatzoglou, ABD Ulusal Atmosfer Araştırmaları Merkezi (NCAR) Araştırmacısı Dr. Osamu Miyawaki, Türkiye Ormancılar Derneği Başkanı Hüsrev Özkara gibi uzmanların görüşlerine yer vermiştir. Bu haberlerde sıklıkla iklim krizi gibi sebepler, insan kaynaklı nedenler ve rüzgâr, nem gibi etkilere odaklanılmıştır. Görüldüğü üzere haber metinlerinde orman yangınları gibi bilimsel neden ve sonuçları barındıran bir olguya dönük bilim insanı görüşü hiç yok denecek kadar azdır. Esasında bu veriler Bianet Muhabiri Pınar Tarcan'ın Türkiye'de bilimsel

bilgiye ulaşmada zorluklar yaşandığı, çevre konusunda bilimsel bilgiye sahip olan önemli isimlere söz hakkı verilmediği yönündeki vurguları (Uzunoğlu ve Karaca, 2021, s. 23) ile doğrulanmaktadır. Oysa medyanın bilimi referans alması, bilim insanlarına söz vermesi gerekmektedir (Demir, 2024).

Haberdeki Zarar Odakları

Gazetelerde orman yangını sonrası zarar odakları önemli bir noktayı işaret etmektedir. Çünkü yangın sonrası ormanlık alanlar, insanlar, hayvanlar, birçok ağaç ve bitki türü zarar görmektedir. Bu zararın aktarılması yaşanan felaketin boyutunu göstermesi açısından önemlidir. Grafikte de görüldüğü üzere orman yangınları ile ilgili zarar odaklarında iki gazete de ağırlıklı olarak herhangi bir zarar odağına yer vermemiştir.

şekil 5. Haberdeki Zarar Odaklarının Dağılımı

Sabah gazetesinde 168 (%74,6), Sözcü gazetesinde 188 (%58,9) haberde herhangi bir zarar odağına yer verilmemiş, Sabah'ta 30 (%13,3) Sözcü'de 56 (%17,5) haberde orman yangınlarının insan ve yerleşim yerlerine etkisinden söz edilmiştir. Sabah'ta 14 (%6,2), Sözcü'de 34 (%10,6) haberde hem insan hem ormanlık alana olan zararlara değinilmiştir. Ormanlık alanın zarar gördüğü durumlar ise Sabah'ta 13 haberde (%5,7), Sözcü gazetesinde 41 (%12,8) haberde kendisine yer bulmuştur. Bu noktada orman yangınlarından etkilenen her türlü canlının, yok olan orman varlığının, insan hayatına olan etkisinin haber metinlerine aktarılması bilim gazeteciliğinin gereği olarak görülmelidir. Ancak iki gazetenin de sıklıkla yangının yaşandığı bölge, yapılan müdahaleler ve kontrol altına alınıp alınamadığı gibi konulara değindiği görülrken anlık yaşanan değişimlere odaklandığı görülmektedir. Bu anlamda orman yangınlarının sonuçlarına yer verilirken meydana gelen etkinin aktarılması konusunda eksiklikler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Teknoloji ve sanayinin giderek geliştiği çağımızda çevreye daha fazla zarar verilmektedir. İklim krizinin etkilerinin giderek yoğunlaştığı, insan kaynaklı çevre sorunlarının arttığı sıklıkla dile getirilen bir durum olmaktadır. Bu noktada yaz ayları döneminde orman yangınları ile sıkça karşılaşılmaktadır. Yangınlar sonrası ülkenin orman varlığı azalmakta, bu durum da doğal dengeye, insan yaşamına ve biyoçeşitliliğe zarar vermektedir. Bu sebeple orman varlığının korunması birçok açıdan önem arz etmektedir. Medyaya, orman yangınları gibi çevresel sorunlarda halkı bilgilendirme, bilinçlendirme, sorumluların ortaya çıkarılması, çözüm önerilerinin aktarılması gibi önemli bir görev düşmektedir. Ancak medyanın bunu ne denli yerine getirebildiği tartışmalı bir konudur. Bu çalışmada da Türkiye’de 2024 yılındaki 5 aylık bir süre zarfında orman yangınları ile ilgili haberler incelenmiştir. Haber arşivlerine ulaşılabilen en çok tıklanan gazeteler olan Sabah ve Sözcü gazetesinin Mayıs-Eylül dönemlerini kapsayan 5 aylık haber metinleri içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler değerlendirildiğinde medyanın orman yangınlarını yalnızca yangın meydana geldiğinde gündemine aldığı bir “sıcak haber” (Uzunoğlu ve Karaca, 2021, s. 19) değeri atfettiği görülmektedir. Yangınların söndürülmesi veya etkisini kaybetmesi ile orman yangınlarının medyanın gündeminden çıkarıldığı saptanmaktadır. Bu noktada haber üretimi sayısındaki veriler de bu durumu desteklemektedir. Yangınların en çok yaşandığı dönemde haber üretimi zirveye ulaşırken özellikle Mayıs ve Eylül aylarında en dip noktaya gerilemiştir. Bu noktada sözü edilen medya kuruluşlarının orman yangınlarına olgusal bir perspektifte ya da kronik bir sorun olarak bakmadığını, orman yangınlarını “olay odaklı” bir bakış ile ele aldıklarını göstermektedir. Bunun yanı sıra orman yangınlarını bilimsel açıdan konu edinme noktasında eksiklik göze çarpmıştır. Haber metinlerinde orman yangınlarının bilimsel nedenleri üzerinde çok nadir durulmuş, bilim insanlarının görüşlerine çok seyrek yer verilmiştir. Dolayısıyla orman yangınlarıyla “bilimsel bağlam” ve neden-sonuç ilişkisinin kurulamaması önemli bir sorun olarak görülmektedir. Bu problem orman yangınlarına dönük risk ve çözüm önerileri unsurlarına yer verme konusundaki yetersizlikle de bağlantılıdır. Haber metinlerinde orman yangınlarını önleme, etkilerinin minimize edilmesi konusunda önemli bir ölçüt olan çözüm önerisi ve risk unsurlarına da oldukça düşük bir oranda değinildiği tespit edilmiştir.

Araştırmada diğer çalışmalara benzer şekilde her iki gazetenin de -evre ile ilgili haberlerde- orman yangınlarına ilişkin risk unsuruna ve çözüm önerilerine yeterli ilgiyi göstermediği ortaya çıkmaktadır (Demirel ve Örs, 2021; Cengiz, 2023; Tok, 2023). Araştırma sonuçları medyanın orman yangınlarını genelde bilim haberciliği özelde evre haberciliğinin gerektirdiği nitelikli bir biçimde işleyemediğini ortaya koymaktadır. Medya kuruluşlarının evre sorunlarına olgusal ve bilimsel bir perspektifte bakabilmesi adına uzman evre muhabiri istihdam etmesi oldukça önemlidir. Ayrıca sorunların kalıcı bir biçimde çözülmesi için risk ve çözüm önerilerini içeren bir haber dilinin oluşturulması değerli görülmektedir.

Extended Abstract

The environmental crisis and the climate crisis in the foreground are among the main topics of discussion today and in the future. In the midst of the environmental and climate crisis, there is a need for the media to raise public awareness to support sustainable practices and policies. Because environmental problems are increasing worldwide, and the media has an important role to play in initiating public debate by drawing attention to environmental problems. Therefore, there is great potential for environmental issues to reach wider audiences through news content. This study aims to reveal how news about forest fires is presented in the media through content analysis method.

The study focuses on the two most visited news websites in Türkiye. According to 2024 data, the five most visited news pages are milliyet.com.tr, hurriyet.com.tr, haberturk.com.tr, sabah.com.tr and sozcu.com.tr. However, archive news on the web pages of Hürriyet, Milliyet and Habertürk could not be accessed for the date range that is the sample of the research. For this reason, news about forest fires on the web pages of Sabah and Sözcü newspapers were included in the study. The news was searched by typing “forest fire” on the search screen of the relevant web pages, and the total news in the five-month period between May-September 2024 were subjected to analysis. Within the specified date range, 412 news items in Sözcü and 280 news items in Sabah were accessed; however, it was determined that some of the news items were repetitive or unrelated to the fires or were about fires abroad. The news items about repetitions or fires abroad were excluded from the sample, and 319 news items from Sözcü and 225 news items from Sabah were analyzed. During the analysis, a coding chart was created by considering content problems in environmental

journalism (Budak, 2023a). At this point, the elements of risk and solution, the event factor, the frequency of scientists in the news, the sources of the news and the focus of harm were analyzed.

In our age of technology and industry, more damage is being done to the environment. It is frequently stated that the effects of the climate crisis are intensifying, and human-induced environmental problems are increasing. At this point, forest fires are frequently encountered during the summer months. After the fires, the country's forest cover decreases, which harms the natural balance, human life and biodiversity. For this reason, the protection of forest assets is important in many ways. In environmental problems such as forest fires, the media has an important role in informing the public, raising awareness, revealing those responsible and providing solutions. However, the extent to which the media can fulfill this duty is a controversial issue. In this study, news about forest fires in Türkiye over a period of 5 months in 2024 were analyzed. The news content of Sabah and Sözcü newspapers, which are the most clicked newspapers whose news archives can be accessed, for 5 months covering the May-September period were analyzed by content analysis method.

When the data obtained as a result of the research are evaluated, it is seen that the media attributes a "hot news" value to forest fires only when the fire occurs. It is determined that forest fires are removed from the media agenda after the fires are extinguished or lose their effect. At this point, the data on the number of news productions also support this situation. While news production reached its peak during the period when the fires were most intense, it dropped to its lowest point, especially in May and September. At this point, it is evident that the aforementioned media organizations could not look at forest fires from a factual perspective or as a chronic problem, and that they dealt with forest fires with an "event-oriented" perspective. In addition, there was a lack of scientific coverage for forest fires. In the news reports, the scientific causes of forest fires were rarely emphasized, and the opinions of scientists were rarely included. Therefore, the failure to establish a "scientific context" and cause-effect relationship with forest fires is seen as an important problem. This problem is also related to the inadequacy of including the elements of risk and solution proposals for forest fires. It has been determined that the news texts have a very low rate of mentioning solution proposals and risk elements, which are important criteria for preventing forest fires and minimizing their effects. Similar to other studies, the study reveals that both newspapers do not pay sufficient attention to the risk factor and solution proposals related to forest fires in environmental news. The

results of the research reveal that the media cannot cover forest fires in a qualified manner required by science journalism in general and environmental journalism in particular.

Kaynakça

- Abrar, A. N. (2020). Environmental journalism in Indonesia: In search of principles and technical guidelines. *Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication*, 36(1), 465-479.
- Arlt, D., Hoppe, I., & Wolling, J. (2011). Climate change and media usage: Effects on problem awareness and behavioural intentions. *International Communication Gazette*, 73(1-2), 45-63.
- Bachetta, V. (2012). Perfil del periodista ambiental. *Sala de Prensa*, 42 (2).
- Betts, A. K., & Gibson, E. (2012). Environmental journalism revisited. *Environmental leadership: A reference handbook*, 41, 382-390.
- Boykoff, M. T., & Boykoff, J. M. (2004). Balance as bias: Global warming and the US prestige press. *Global Environmental Change*, 14(2), 125-136.
- Brüggemann, M., & Engesser, S. (2014). Between consensus and denial: Climate journalists as interpretive community. *Science Communication*, 36(4), 399-427.
- Budak, E. (2023a). *İklim Krizi Çağında Çevre Haberciliği*. Konya: Literatürk Yayınları.
- Budak, E. (2023b). Türk Medyasının Depremle İmtihanı: Kahramanmaraş Depremine Afet Haberciliği Üzerinden Deđerlendirmek. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakóltesi Elektronik Dergisi*, 11(2), 1087-1113.
- Cengiz, Ö. (2023). Türkiye’de İklim Haberciliği: Kuraklık Haberleri Üzerine Bir İçerik Analizi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 62, 113-132.
- Chinn, S., Hart, P. S., & Soroka, S. (2020). Politicization and Polarization in Climate Change News Content, 1985-2017. *Science Communication*, 42(1), 112-129.
- Cid, R. A. (2020). Against the Current. Independent Environmental Journalism On Digital Media in Mexico. *Revista de Comunicación de la SEECI*, 53, 1-21.
- da Silva Freitas, D., & de Oliveira, A. R. (2024). Environmental Journalism as an Educational Tool: An Analysis of News from Diário De Pernambuco Newspaper and Its Impact on Student Formation. *International Journal Semiarid*, 7(7).

- Demir, D. M. (2024). Çevre savunucuları: *Ekoloji gazeteciliği*. Erişim tarihi: 10.11.2024. <https://media4democracy.org/haberler/cevre-savunuculari-ekoloji-gazeteciligi/>
- Demirel, S. D., & Örs, F. (2021). Çevre Kirliliği Haberlerinin Dijital Gazetelerde Sunumu. *The Journal of Social Sciences*, 8(53), 97-112.
- Ekinci, N. (2015). Toplumda Çevre Bilinci Oluşturmada Medyanın Rolü: Meke Gölü Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Kütahya.
- Fahy, D. (2018). Objectivity as trained judgment: How environmental reporters pioneered journalism for a “post-truth” era. *Environmental Communication*, 12(7), 855-861.
- Feldman, L., Hart, P. S., & Milosevic, T. (2017). Polarizing news? Representations of threat and efficacy in leading US newspapers’ coverage of climate change. *Public Understanding of Science*, 26(4), 481-497.
- Fernández-Reyes, R. (2003). En torno al debate sobre la definición del periodismo ambiental. *Ámbitos: Revista Internacional de Comunicación*, 9-10, 143-151.
- Finlay, A. (2012). Systemic challenges to reporting complexity in journalism: HIV/Aids and climate change in Africa. *Ecquid Novi: African Journalism Studies*, 33(1), 15-25.
- Friedman, S. (2004). And the beat goes on: The third decade of environmental journalism. *The environmental communication yearbook*, 1, 175-187.
- Friedman, S. M. (2012). *The never-ending story of dioxin*. In *Communicating Uncertainty* (pp. 113-136). Routledge.
- Gibson, T. A., Craig, R. T., Harper, A. C., & Alpert, J. M. (2016). Covering global warming in dubious times: *Environmental reporters in the new media ecosystem*. *Journalism*, 17(4), 417-434.
- Hansen, A. (2020). Sources, strategic communication, and environmental journalism. In *Routledge handbook of environmental journalism* (pp. 38-51). Routledge.
- Happer, C., & Philo, G. (2015). New approaches to understanding the role of the news media in the formation of public attitudes and behaviours on climate change. *European Journal of Communication*, 31(2), 136-151.
- Jamil, S. (2023). Syncing with science: The challenge of knowledge-based journalism to report on science in Pakistan. *Journalism Practice*, 1-23.
- Jones, N. (2012). ‘Sexing up’ environmental issues: Exploring media eco-ethics, advocacy and journalism in a South African context. *Ecquid Novi: African Journalism Studies*, 33(1), 26-43.

- Kamboh, S. A., & Ittefaq, M. (2023). Advocacy journalism and climate justice in a Global Southern country. *Local Environment*, 28(4), 412-432.
- Koirala, S., & Sharma, S. (2024). Increasing Challenges and Shrinking Roles of Environmental Journalists in Nepal. *Environmental Communication*, 1-14.
- Krippendorff, K. (1980). *Content Analysis: An Introduction to its Methodology*. Sage.
- MLSA (2021). *Ekoloji gazetecisi Pelin Cengiz: 'İklim krizi denilen mesele insan- ların kendisiyle yüzleşmesidir'*. Erişim: <https://www.mlsaturkey.com/tr/ekoloji-gazetecisi-pelin-cengiz-iklim-krizi-denilen-mesele-insanlarin-kendisiyle-yuzlesmesidir/>
- Neuzil, M. (2020). The development of environmental journalism in the Western world. In *Routledge handbook of environmental journalism* (pp. 19-37). Routledge.
- Newman, N., Fletcher, R., Schulz, A., Andi, S., & Nielsen, R. K. (2020). *Digital News Report 2020*. Reuters Institute. University of Oxford. <https://bit.ly/3FDcQ1b>.
- Nordhaus, W. (2019). Climate change: The ultimate challenge for economics. *American Economic Review*, 109(6), 1991-2014.
- Okpara, N. (2020). Environmental journalism in Nigeria and Gambia. D. B. Sachsman ve J. M. Valenti (Eds.), *Routledge Handbook of Environmental Journalism*, (s. 366-372) içinde. Routledge.
- Östman, J. (2014). The influence of media use on environmental engagement: A political socialization approach. *Environmental Communication*, 8(1), 92-109.
- Painter, J. (2013). *Climate change in the media: Reporting risk and uncertainty*. Tauris.
- Pezzullo, P. C., & Cox, R. (2021). *Environmental communication and the public sphere* (6th ed.). SAGE.
- Pointer, R. ve Matsiko, S. (2022). *Climate Change: Are Africans sleepwalking to disaster? Analysis of the conversations, stories and resulting narratives on climate in Africa*. Africa No Filter.
- Robbins, D. (2024). A history of digital environmental journalism at the BBC and the Guardian. *Journalism*, 25(5), 1130-1147.
- Rodriguez, A. vd. (2021). Environmental journalism in the Latin American digital press. *Periodicity: Semestral*, 5 (2), 1-15.
- Schäfer, M. S., & Painter, J. (2021). Climate journalism in a changing media ecosystem: Assessing the production of climate change-related news around the world. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change*, 12(1), e675.

- Schmidt, A., Ivanova, A., & Schäfer, M. S. (2013). Media attention for climate change around the world: A comparative analysis of newspaper coverage in 27 countries. *Global Environmental Change*, 23(5), 1233-1248.
- Schrader, C. (2020). A green façade on a crumbling building? Environmental journalism in Germany. In *Routledge Handbook of Environmental Journalism* (pp. 212-220). Routledge.
- Shanahan, M. (2011). *Why the media matters in a warming world: A guide for policymakers in the global south*.
- Stone, P. J. (1966). *The General Inquirer: A computer approach to content analysis*. The M.I.T. Press.
- Şahin, M. (2020). İklim Değişikliği ve Bilim Gazeteciliği: Avustralya Yangınları Haberlerinde Bilim İzi, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder)*, 8 (2), 1011-1030
- Şahin, Ü. ve Üzelgün, M. A. (2017). *İklim Değişikliği ve Medya*. İstanbul Politikalar Merkezi Politika Notu.
- Takahashi, B., Adams, E. A., & Nissen, J. (2020). The Flint water crisis: local reporting, community attachment, and environmental justice. *Local Environment*, 25(5), 365-380.
- Tok, İ. (2023). Tık odaklı haberlerin duygusal boyutu: Çevre haberleri üzerine bir inceleme. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi (KİAD)*, (10), 145-171.
- Uzunoğlu, S. ve Karaca, S. (2021). *Haber Medyasında İklim Krizi*. Newslabturkey Research Hub.
- Willig, I., Blach-Ørsten, M., & Burkal, R. (2024). What is 'good' climate journalism? Public perceptions of climate journalism in Denmark. In *Journalism and Reporting Synergistic Effects of Climate Change* (pp. 284-303). Routledge.
- Wyss, B. (2008). *Covering the Environment*. Routledge.